

Delavska Pravica

Glasiło krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej. — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265 — Štev. čekovnega računa 14.900

Žumer Srečko:

Kot pred 40 leti

V zadnjih številkah »Delavske Pravice« je tov. Jože Gostinčar priobčeval zanimiv odlomek »Iz naše zgodovine«. Med drugim pravi zgodovinska resolucija tudi sledeče: »V političnem oziru si ohranijo (kršč. soc. delavci) svojo popolno neodvisnost od kakršnega koli lista, društva, odbora ali kake stranke, ker imajo v politiki svoj sam po sebi dani namen.«

Ta odlomek iz politične resolucije kršč. soc. delavskega programa z dne 13. oktobra 1896 je silno značilen za delavsko gibanje od njegove ustanovitve. Vseskozi se je naše delavsko gibanje moralo boriti z elementi, ki so hoteli imeti delavsko gibanje podrejeno v strankarskem vprašanju. Po nazoru zgolj strankarsko politično usmerjenih ljudi naj bi bilo delavsko gibanje podrejeno strankarsko politični smeri brez ozira na velike naloge, ki so samo temu gibanju svojstvene. Vsa nasprotstva, ki jih je kršč. delavsko gibanje doživljalo, bodisi že v predvojni kakor tudi v povojni dobi, so izvirala v pretežni meri iz tega načela.

Namen neodvisnosti delavskega gibanja je v preosnovi družbe po krščanskih načelih, pravi Gostinčar v zadnji številki »Delavske Pravice«. Da je temu res, dokazuje sedanja gospodarska kriza, ali kratko rečeno, silna obubožanost delovnih stanov. Povojni kapitalistični gospodarski sistem je obubožal delavstvo do skrajnosti, za njim kmeta in obrtnika. Skrajni proletarizaciji delavstva je nujno sledila tudi obubožanost ostalih delovnih slojev, ker leti črpajo svoje blagostanje iz delavstva, to je od spodaj gori. Posledica temu gospodarskemu ruinu delovnega ljudstva je istočasno tudi duševni razkroj. V divjem boju za življenjski obstanek je izgubila vsaka sled skupnosti, ljubezni, prav tako pa zgineva vsaka vera v dobro, v poštenost in pravičnost. Podlaga vseh teh vrlin pa je v viru vseh teh vrednot, v absolutni Pravi in Ljubezni, to je v Bogu.

In dandanes se čudimo brezverskemu valu med proletariatom in čudimo se brezverskemu komunizmu, ki se s strašno naglico širi po Evropi. Ali je končno to kaj čudnega? Atom pravi v 6. številki »Delavske Pravice« o komunizmu dobesedno tole:

»Kdor ima količkaj odprte oči, dobro ve, da se brezverska komunistična načela vedno bolj širijo med delavstvom. Deloma so vzrok temu žalostne razmere, v katerih živi sodobno delavstvo. Kadar je človekova eksistenca ogrožena v najbolj življenjskih zadevah, ko jih je na tisoče in tisoče brezposelnih, ne po lastni krivdi, je razumljivo, da najdejo prevratna gesla rodovitna tla v takih središčih. Kadar človek začne obupavati in nima, ali vsaj ne vidi nobenega izgleda na skorajšnjo rešitev iz obupnega položaja, tedaj se oprime sleherne bilke, da bi si položaj olajšal. Izgubiti nima nič, ker ničesar nima, torej, si misli, morem le pridobiti.«

Ne časopisno otepanje po marksizmu in komunizmu, niti prazno govoričenje o strahotah brezverskega proletarskega gibanja ne bo nič pomagalo in ne zaviralo gibanja, ki je le posledica brezverskega in brezsrčnega kapitalizma. Za ozdravitev človeške družbe je nujno potrebno smotrno in dosledno delo na uveljavljanju pravice v družabnem redu. Delavec-

človek mora postati zopet človek z vsem svojim božjim dostojanstvom, ne le na papirju, ampak tudi v svoji duši, v svoji notranjosti. Ta boj za izboljšane pravice in dostojanstvo pa mora biti organiziran, ker le v tem je smotrno in dosledno, pa tudi uspešno in učinkovito. Boj se mora vršiti povsod tam, kjer se krati pravica, to je v podjetjih, in če treba tudi na javnem poprišču.

Ker je uničevanje vsega dobrega prišlo od zgoraj navzdol, to je od posedujočih krogov, mora blagostanje priti le od spodaj navzgor, ker tam se prične pravica. In tu se prične veliko poslanstvo delavstva, graditelja nove pravične človeške družbe. Če bo ta oratar bodočih dni globoko izklesan v krščanskih načelih, bo šla preosnova družbe po krščanskih načelih. In to

je namen svobodnega krščanskega soc. delavskega gibanja po resoluciji iz leta 1896.

Kakor še nikdar, vprav danes ob prelomu preteklosti in bodočnosti vidimo vso pomembnost resolucije kršč. soc. delavstva iz leta 1896. Dandanes pač vsak objektivni človek lahko jasno razvidi, kaj se pravi, da mora biti delavsko gibanje svobodno, tako v strokovnem kakor političnem vprašanju, »ker ima v politiki svoj sam po sebi dani namen«. Pomena te neodvisnosti se je kršč. soc. delavstvo v Jugoslovanski strokovni zvezi vseskozi dobro zavedalo in jo tudi dosledno in kot en moč branilo. Ta neodvisnost pa je čimdalje bolj potrebna, ker le po njej bo delavstvo vršilo v polni meri svojo dolžnost, ki mu ni dana od ljudi, ampak od Boga.

Delavska vprašanja ob zasedanju banskega sveta

V zadnji številki »Delavske Pravice« smo priobčili resolucijo tov. Križnika o nabavah premoaga drž. železnicam in sanaciji pokojninskega zavarovanja bratovskih skladnic. Obe resoluciji sta vzbudili med rudarskim delavstvom veliko zanimanje, ker sta se dotaknili najvažnejših vprašanj slovenskih rudarjev.

Danes poročamo na kratko še o najvažnejših vprašanjih, ki so jih sporočili na tem zasedanju delavski zastopniki.

Tov. Arnež se je dotaknil vprašanja javnih del. Po izčrpnem tozadevnem govoru je poudaril predvsem zahtevo, da naj javna dela ne bodo sredstva za zniževanje plač. V nobenem primeru ne smejo biti plače nižje od eksistenčnega minimuma za samca. Zato je nujno potrebna sprememba zakona o javnih delih. Prav tako pa je treba tudi pri licitacijskih oddajah ponudnikom že vnaprej določiti višino delavskih plač, ker ponudniki predvsem na račun delavskih plač stavljajo konkurenčne ponudbe. Pri tem vprašanju je Arnež prav tako zahteval, da naj bo delavstvo pri javnih delih zavarovano tudi zoper bolezen, kar dosedaj ni bilo.

Ker se industrija v zadnjem času pritožuje, da ovirajo redno obratovanje naše industrije razni mezdni spori, ki so v več primerih izbruhnili celo v stavko, je tov. Arnež v imenu vseh delavskih zastopnikov v ban. svetu predložil tole važno resolucijo:

V zadnjem času se poudarja, da povzročajo rednemu obratovanju naše industrije velike težave različni mezdni spori z delavstvom, ki so v več primerih celo izbruhnili v stavko.

Poudarjamo, da delavstvo teh mezdnih sporov in gibanj nikakor ni želelo ter si jih niti ne želi. Bilo pa je primorano kot v skrajnem slučaju braniti najprimitivnejše zahteve svoje eksistence ter zakonitih pravic. Ugotavljamo, da je pri nas precej industrije tako s tujim in domačim kapitalom, katera se odločno in z vsemi sredstvi protivi izvajati našo socialno zakonodajo, kar se tiče pravic delavstva, ter se s pomočjo preniklih mezd naravnost ogroža eksistenco in enakopravnost delavstva. Vsem meznim gibanjem je pravi vzrok na strani industrije same, zato je v interesu njenega napredka ter nemotenega delovanja zopet naloga industrije same, da se odloči izvajati prav vse ono, kar določa naša socialna zakonodaja, ter da prizna delavstvu mezde, ki odgovarjajo eksistenčnemu minimumu posameznikov kakor njihovih družin.

Poleg teh najvažnejših vprašanj, ki se tičejo delavstva, je Arnež opozoril banovinski svet še na

vprašanje železarske industrije v Kropi in Kamni gorici, dalje na razmere uslužbencev Kranjskih deželnih elektrarn, katerim je nujno potrebno, da se uredi njihovo pokojninsko zavarovanje in sicer v zvezi z že pred leti vloženim predlogom od strani Jugosl. strokovne zveze. V teku zasedanja je tov. Arnež sprožil še nekaj vprašanj, ki se tičejo direktno njegovega domačega okraja.

Pri poglavju socialne politike se je oglašil k besedi tov. Rozman Peter in predvsem opozoril na tekstilno industrijo. Nizke plače izpodkopujejo moč in zdravje delovnih množic. Zakonite pravice delavstva se na debelo kršijo in teptajo. Oblast kaže premalo zanimanja za brezupni položaj delavstva. Med delavstvom prevladuje glad in obup. Vsakega pa, ki hoče svojo pravico, delodajalci obdolže, da je prevrten in nevaren javnemu redu. S takim počenjanjem onemogočujejo zakonito borbo za pravice in navajajo delavstvo k nezakonitim dejanjem, kar moramo smatrati za protidržavno delo. Delavstvu se mora vrniti zaupanje v moč zakona, kadar mu preti sila v obrambi najosnovnejših človeških pravic.

Rozman Peter se je dotaknil tudi viničarskega vprašanja in prosil za nujno podporo Podpornemu skladu Strokovne zveze viničarjev. Govoril je tudi o ubožnem zdravstvu in proti birokraciji v izdajanju ubožnih listov za zdravljenje, ki se prevečkrat naravnost igra s človeškim življenjem.

Na izvajanje Rozmana Petra o položaju tekstilnega delavstva je reagiral dr. Saboty iz Kranja in označil njegova izvajanja za demagogijo. Na široko je ta govornik razlagal, kakšen blagoslov je ta industrija za kmeta in delavca in kako je obremenjena z davki, dočim pa ni povedal, koliko zasluži.

Pri kmetijskem poročilu je Rozman Peter poudaril nujno potrebo pomoči kmetu, ki tvori premoženje pritok delovnih sil v mesta in industrijo. Ta ogromni dotok vpliva na nizke mezde in brezposelnost delavstva. Nizke mezde in brezposelnost uničujejo kupno moč delovnih slojev in s tem slabijo zopet gospodarski položaj kmeta. Tov. Rozman je odločno zahteval ustanovitev kmetijske zbornice, ki pa ne sme biti kak strankarski institut, ampak izključno gospodarsko-socialna kmetijska ustanova.

Pri zanemarjenih gospodarskih posestvih je Rozman zahteval, naj se uvede prisilna prodaja take zemlje viničarjem in kmetiskim delavcem.

Pri zaposlitvi kmetijsko-strokovnih moči, predvsem v vinogradništvu, je Rozman Peter za-

STROKOVNA POROČILA

Rudarji

Krmelj. V nedeljo, 1. marca, je sklicala krajevna skupina rudarjev JSZ sestanek, na katerem je poročal tov. Križnik iz Trbovelj. Sestanek je bil izredno dobro obiskan. Tov. Križnik je poročal o dobavi premoga drž. železnicam in težavah, ki so s tem v zvezi. Podjetje je zaradi manjših naročil začelo delavce pošiljati izmenoma na enomesečni dopust. Že itak so razmere v tej kraju obupne, kajti plače so nižje kot pri drugih rudnikih, zato je ta udarec tem bolj občuten. Nato je Križnik poročal o stanju in razmerah pok. zav. brat. skladnic, kakor tudi o zasedanju banskega sveta, kateremu so bile predložene tako glede dobav premoga drž. železnicam, kakor glede sanacije brat. skladnic primerne resolucije. Na sestanku se je med drugim obravnavalo tudi vprašanje plačila po § 213 obrtnega zakona, kar se sedaj ne vrši. V tem pogledu se bo interveniralo na rudarskem glavarstvu. Na sestanku je bil navzoč tudi zastopnik podjetja. Oglasil se je k besedi in poročal o težavah, s katerimi se bori podjetje glede nabav premoga od strani drž. železnice.

Krmeljski rudarji so s tem sestankom dokazali, da se hočejo v vrstah organiziranega delavstva boriti za svoje pravice.

Kovinarji

Jesenice. Vsem članom sporočamo, da so v bodoče uradne ure naše strokovne skupine kovinarjev vsak petek od 7 do 8 zvečer in ob nedeljah od pol 10 do 11 dopoldne. Vse člane prosimo, da se v tem času obračajo na pisarno tako za informacije kakor za plačevanje članarine. — Odbor.

Kamnik. V četrtek, 27. februarja, se je zvečer po delu vršila važna seja obeh strokovnih organizacij kovinarjev, zaposlenih v tovarni »Titan« v Kamniku, in sicer v prostorih gostilne Rode na Šutni. Seje sta se udeležila strok. tajnika obeh strok. central, Rozman za JSZ, Leskovšek za SMRJ.

Potreba je pokazala, da mora delavstvo brez ozira na desno in levo enotno nastopiti, ako bo hotelo uveljaviti svoje pravice. Po daljših razgovorih se je v pogledu strokovnega dela dosegel med obema strok. organizacijama popoln sporazum. Ker so bili obratni zaupniki v sporu, kdo naj bo glavni zaupnik, se je tudi to rešilo in sicer so od svoje zahteve po glavnem zaupniku odstopili obratni zaupniki z liste strok. skupine kovinarjev JSZ. Tako ima sedaj strok. organizacija SMRJ glavnega zaupnika, naša pa tajnika. Stojimo namreč na stališču, da so interesi celote nad interesi posameznika in posameznih grup. Stori se, da so bili važni sklepi tako glede predvidenih redukcij kakor tudi dela na sklenitvi kolektivne delovne pogodbe s podjetjem.

Jeseniške kovinarje rešuje pri njih borbah za izboljšanje položaja enotnost delavstva, brez razlike na pripadnost katerikoli strok. organizaciji. Tako mora biti tudi pri nas. Delavstvo se mora

hteval predpravo oddaje absolventom naših kmetijskih šol.

Končno se je Rozman dotaknil še šolskega vprašanja in poudaril, da je dandanes revščina med delavstvom tako velika, da starši ne morejo nuditi niti najpotrebnejšega otroku, ki obiskuje osnovno šolo. Radi tega je nujno potrebno, da se jim priskoči na pomoč s knjigami in obleko.

O kmetijstvu je tudi veliko govoril tov. Križnik iz Trbovelj in se posebno pomudil pri davčnem vprašanju tega stanu.

Že v zadnji »Del. Pravici« smo poudarili, da je banski svet le posvetovalni organ in nima nikake odločilne pravice. Odločujoče faktorje so pri tem zasedanju naši tovariši dovolj jasno opozorili na težka vprašanja delovnega ljudstva. V svojih obširnih govorih, o katerih je »Del. Pravica« mogla prinesiti le kratek izvleček, so razgrnili delavski položaj kot zemljevid, tako da je lahko vsakomur jasno, ki bo končno odločal o proračunu in o socialni politiki. Naši tovariši so zbudili s svojim nastopom pozornost vseh navzočih, kajti dobro se jim je poznalo, da so zrastle iz 40 let starega kršč. socialnega gibanja in Jugoslovanske strokovne zveze.

zavedati, da ima, kadar se gre za gospodarska vprašanja, le tedaj moč, ako je edino in složno. Vsako izigravanje delavskih interesov pa škoduje ne samo delavstvu dotičnega obrata, marveč udarni sili delavstva kot celote.

Živilski delavci

Slatina Radenci. V nedeljo, 1. marca, se je ob številni udeležbi vršil redni občni zbor tukajšnje skupine, katerega se je udeležil zastopnik ekspoziture JSZ iz Maribora. Občni zbor je potekel v popolnem redu in je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Špelič Alojz, podpreds. Šloser Friderik, tajnik Rošker Franc, blagajnik Seršen Franc, odbornici Šošterič Marija in Belak Antonija.

Po občnem zboru se je še rešilo in obravnavalo razna tekoča vprašanja o notranji ureditvi skupine kakor tudi napram podjetju. Članstvo ima popolno zaupanje do novega odbora. Tudi odbor se zaveda svojih dolžnosti, ki jih bo redno vršil, tako da bo skupina redno in vztrajno obdržala svojo slovo in borbenost, ki je v današnjih časih tako potrebna.

Kemični delavci

Domžale. Vsemu članstvu sporočamo, da se bo vršil v nedeljo, 8. marca, ob 10 dopoldne v prostorih društvenega doma v Grobljah važen strokovni sestanek kemičnega delavstva. Prosim, da na ta sestanek pridejo zanesljivo vsi člani. Vabljeni so pa tudi ostali delavci, ki se želijo organizirati. — Odbor.

Ljubljana. Tovarna »Zmaj«. V nedeljo, 23. februarja t. l., so polagali odborniki naše skupine račune o minulem poslovnem letu. JSZ je zastopal tov. Lombardo. Govoril nam je o pomenu in namenu strokovnih organizacij. Nadalje nam je dal nove smernice tov. Toman, kakšno naj bo bodoče delo skupine.

Izvolil se je novi odbor in sicer: Predsednik Jarc F., podpreds. Verbič F., tajnik Kunavar L., blagajnik Bedžuh M., odbornice Čuden F., Klaunder M., Jerom P., v nadzorstveni odbor: Srebot F., Bavcon F., Toman A.

Tov. predsednik se je zahvalil za izkazano jim zaupanje in je obljubil, da bo odbor delal vzajemno z obratnimi zaupniki za izboljšanje njihovega položaja. Marsikaj smo slišali novega in želimo, da bi nas tov. Lombardo še večkrat spodbujal k delavski solidarnosti.

Papirničarji

Količevo. V nedeljo, 8. marca, bo važen sestanek vsega članstva. Kraj in čas bodo pravočasno sporočili zaupniki. Dolžnost članov je, da se tega sestanka prav gotovo udeležijo. Na sestanku pride tudi zastopnik centrale.

Tekstilno delavstvo

Škofja Loka. Dne 8. marca t. l. se bo vršil v gostilni »Plevna« ob pol 10 dopoldne članski sestanek. Na sestanku bo poročal tov. P. Lombardo. Sestanek je obvezen za vse člane. Vabljeni pa tudi ostali, ki še niso v naših vrstah.

Zahvala. Vdova po Jerneju Pečniku se iskreno zahvaljuje za nakazano podporo, katero sem z velikim veseljem sprejela od JSZ v Ljubljani. Zahvaljujem se tudi celokupnemu delavstvu skupine JSZ v Rimskih Toplicah za podporo, katero mi je naklonilo. — Marija Pečnik.

Sezonski delavci

Domžale. Vse člane zunanjšega obrata Medic-Zankl vabimo, da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki bo v nedeljo, dne 8. marca t. l., ob pol 10 dopoldne v prostorih g. Vinka Habjana v Domžalah. Na tem sestanku želimo, da se porazgovorimo o vseh vprašanjih, ki bodo prišla sedaj na spomlad v poštev za naše strokovno delo. Na sestanku bo prišel tudi zastopnik centrale. Prosim, da gotovo vsi pridete! — Odbor.

Mariborska ekspozitura

Maribor. V nedeljo, 15. marca, bo priredila Jugosl. strokovna zveza, ekspozitura v Mariboru, proslavo 70 letnice dr. Kreka s sledečim sporedom: Ob 8 zjutraj sv. maša v frančiškanski cerkvi. Ob pol 9 občni zbor z običajnim dnevnim redom. Po

občnem zboru slavnostni govor o dr. Kreku. Popoldne ob pol petih delavska igra »Boštjan iz predmestja«. Igra se bo vršila v dvorani Zadržne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti št. 6. Istotam bo dopoldne tudi občni zbor. — Vsi naši delavci se pozivajo, da polnoštevilno posetijo občni zbor kakor igro in tako pokažejo tudi v javnosti svojo delavsko zavednost.

Celjsko okrožje

Celje. Pretekli teden je umrl strojni stavec Jože Stergar. V Mohorjevi tiskarni je delal 30 let, pri poklicu pa je bil nad 35 let. Pokojnik je bil pošten ter vreden delavec tako pri poklicu kakor pri svojih grafični organizaciji. Zadnja leta je bil naročnik naše Delavske Pravice, katero je z veseljem bral ter v redu plačeval. Umrlemu delavcu in poštenjaku večni mir!

Celje. V mesecu februarju je ekspozitura celjskega OUZD iskala stike z delavci in delodajalci. V kolikor vodstvu ni uspelo pri delavcih, jim je delodajalska skupina bolj ugajala. Zato se je do njih potrudil sam g. ravnatelj. Tam se je povedalo med drugim tudi to, da na območju celjskega OUZD dolgujejo uradu delodajalci nekaj milijonov dinarjev. Pa to ni nič hudega, samo da so delodajalci z uradom zadovoljni. Na konferenci je namreč bilo od strani gospodov delodajalcev obilo hvale in prekomernega udanega zaupanja.

Pravilna vzgoja

krščanskega delavstva

Škofjeloška skupina JSZ je ena mlajših, saj obstoji šele kaka 3 leta, vendar pa je glede dela, tako strokovnega kakor vzgojnega, vsekakor ena najagilnejših skupin JSZ. Že prvi skupinski odbor pod predsedstvom tovariša Severja je mnogo razpravljal o vzgojnem delu in poslanstvu skupinskega odbora, vendar pa časi za to niso bili najugodnejši, ker si je novoustanovljena delavska organizacija s težavo utirala pot v javnost.

Priznati moramo, da je bilo delo v skupini vsaj od pričetka precej težko, pa se tudi temu ni čuditi, kajti v potrebi smo se znašli skupaj tovariši, ki smo se sicer poznali, toda da bi se do dobra poznali kot tovariši v borbi za svoje pravice, tega med nami ni bilo do takrat, ko je Jugoslovanska strokovna zveza po svojih poštenih, agilnih in seveda, če potreba, tudi borbenih zastopnikih zastavila plug v trdo ledino še nerazoranega polja v mestu samem kot v okolici. Z veseljem smo pozdravili v svoji sredi kaplana V. Demšarja, ki je že prav pridno deloval pri skupini kovinarjev na Javorniku. Že na našem prvem občnem zboru nas je pozdravil. Medtem je prišel v Škofjo Loko tudi naš znani dr. Jože Pokorn. Rezultat prihoda V. Demšarja in dr. J. Pokorna je bil štiri-mesečni strokovni tečaj, kateri je vidno poživil delo v organizaciji. Tudi v letu 1935—36 se je otvoril strokovni tečaj, na katerem so bila predavanja korenita, prava univerza za delavstvo. Sicer nas je bilo malo, vendar pa bomo mi glasniki resnice, ki sta jih nam nanizala dr. Pokorn in V. Demšar. Nadalje se je za vse članstvo priredilo predavanje dr. Hubada: Higijena in varstvene pravice v obratih. Za tovarišice je pa preskrbela gospodična Zlatka Albertova. Tovarišice, katerih se je udeležilo 63, so se zelo pohvalno izrazile o predavanju. Strokovni tečaj se še nadaljuje. Zlasti opozarjamo tovariše na poslednje predavanje, katerega bo po možnosti imel naš tovariš načelnik Srečko Žumer. Vam pa, cenj. predavatelji, najiskrenejša zahvala! Za plačilo naj vam bo garancija, da pomagate iz teme onemu, ki je izobrazbe najbolj potreben. Tovariši in tovarišice, naprej po začrtani poti!

To in ono

Rečica pri Laškem. V nedeljo, 23. februarja, se je v Laškem poročil tov. Mihevc Ivan, član naše skupine Mladinske zveze v Rečici, z Ivanko Bezgovšek, ki je tudi sodelovala pri prireditvah Mlad. zveze, skupine Laško. Želimo jima obilo božjega blagoslova ter ju prosimo, da tudi v bodoče sodelujeta pri potrebnem delu za vzgojo mladine.

Ni dovolj, da samo redno plačuješ članarino, marveč je treba, da tudi aktivno sodeluješ v strokovni organizaciji.

Drobne vesti

Novo ravnateljstvo v SUZOR-ju v Zagrebu. Centrala našega delavskega zavarovanja je dobila pretekli teden novo ravnateljstvo, če ga smemo imenovati novo, ker je predsednik Haramina, znani bivši socialdemokratski voditelj v Zagrebu, kljub temu še ostal na svojem mestu. Čemu je bila potrebna »nekomu« ta koncesija, smo vendarle razvednili, ker vemo, da ima predsednik pri SUZOR-ju veliko besedo. Za slovenski del delavskega zavarovanja sta imenovana za delodajalce gg. A. Rojina in Ivan Avsenek, za delojemalce pa gg. Viktor Kozamernik iz Ljubljane in Jože Lekan iz Maribora. Da bo radi tega pri centrali zavarovanja nastala kakšna posebna sprememba, ne moremo pričakovati, ker Haramina ostane Haramina.

Narodna skupščina je imela pretekli teden dve seji. Opozicija je zapustila skupščinsko dvorano z izjavo, da ne more prevzeti odgovornosti za novi proračun. V dvorani je ostala vladna večina in narodni kmetski klub. Proračun je bil nato sprejet v načelu s 169 glasovi proti 10.

Dva bana sta bila upokojena; in sicer nedavno imenovani ban vardarske banovine in ban moravske banovine.

11 milijonov za ceste v južnih banovinah je odobril ministrski svet na zadnji seji. Odobrena je bila uredba o turizmu.

Za konkretno politiko so se izjavili samostojni demokrati, ki so dosedaj sodelovali z dr. Mačkom v združenji opoziciji. Na zborovanju v Zagrebu so dokazovali, da morajo stranke voditi politiko, ne pa samo opazovati njen razvoj.

Demonstracije so bile v Zagrebu ob priliki spominske svečanosti za znanim velehrvatskim prvkom Starčevićem. Okoli 160 demonstrantov, večinoma študentov, je policija aretirala.

Uredbo o varstvu lesne industrije je sprejel ministrski svet na svoji zadnji seji.

Konferenca o Bati je bila v trgovinskem ministrstvu. Obrtniška združenja so ostro nastopila proti, dočim so zastopniki kmetijskih zadrug zagovarjali Bato. Tudi nekaj kmetijskih narodnih poslancev se je izjavilo za firmo.

Ljubljanski proračun za 1936/37 znaša 103 mil. 759.657 Din; večji je od tekočega za 18 milijonov. Izredni izdatki znašajo: 5 milijonov za bežigradsko šolo in 2 milijona za regulacijo Ljubljane. Dohodki od trošarine so povečani za 5 milijonov na 24.200.000 Din, zvišane so takse za 1.500.000 na 10 milijonov in doklada za 2.000.000 Din.

V Abesiniji Italijani pritiskajo abesinske čete k umiku. Zdi se, da hoče italijansko poveljstvo še pred deževno dobo doseči večje uspehe. Hite pa Italijani tudi radi Ženeve, ker se boje novih sankcij. Izjavljajo, da je Mussolini pripravljen se pogajati, a seveda na podlagi zadnjih italijanskih uspehov.

Hitler ponuja Francozom sporazum — mir. Pušijo naj mu le proste roke na vzhodu proti Rusiji. Francija odgovarja, naj Nemčija dokaže svojo miroljubnost v dejanju, naj pride v Ženevo. Hitlerju je spričo blazne naglice, s katero se Nemčija obožuje, malo verjeti. Francozi pa tudi vedo, da je Rusija s svojimi 1.300.000 vojniki stalnega kadra in 9000 aeroplanov zaenkrat še močnejša kot Nemčija.

V nove borbe!

V nekih deželah imajo znane naravne parke. Njihov namen je, ohraniti izumirajoče vrste živali in rastlin. So ljudje, ki bi radi spravili strokovne organizacije v tovrstne rezervate, a njihovemu namenu bi vsekakor še bolj odgovarjala trdna ograja kakšnega živalskega vrta.

Vendar ne mislimo niti tistim, ki nas proklinjajo, klanjati se z znanim vzklikom »Ave Caesar...« Mi ne čutimo nobenih boleznin in z našo aktivnostjo bomo dokazali, da se znamo še naprej boriti za naš ideal.

Da v tolikih državah grmijo proti strokovnemu gibanju, nas prav za prav ne sme prehoditi presenečati. Pač so to v neki meri vznemirjajoči pojavi. Ali ni bil tudi povojni dotok mas v strokovne organizacije vznemirljiv? Pred vojno je bilo treba pridobivati za strokovno gibanje čisto posamezne člane. Vojna je prisilila vlade, da so računale z delavstvom in ga skušale pridobiti zase. Zato so strokovne organizacije dobile velik vpliv. Strokovne organizacije so prišle v modo in množice so drle vanje.

Kakor pri mlademu človeku, ki prehitro rase, je organizem oslabil. In mnogokje, kjer gibanje ni pravočasno reagiralo, ni bilo potrebnih moči, da bi se prebrodili pretresi naših povojnih časov, ko se vrste gospodarske in politične krize in ko iz splošne bede porojen obup začenja gospodovati nad množicami.

Še o krizi vinogradnikov

Ljutomer, 26. januarja.

Kakor je razvidno iz zadnjega članka v »Delavski Pravici«, se vinogradi še dobro rentirajo. Podatki, zbrani od 12 oralnega in od 1½ oralnega vinograde, kažejo resnični primer donosa, koliko dobička imajo vinogradniki. Primerno se mi zdi dodati v pojasnilo še sledeče: Vzemimo, da 12 oralni vinograd stane tukaj 200.000 Din; seveda s poslopji — viničarijami vred. (S takimi, v kakršnih viničarji stanujejo, ki so pozimi res za zimo — ne za toploto — poleti pa le za senco. Zidanice, kjer so, imajo vinogradniki samo za luksuz ali pa v njih stanujejo gospodje šafarji, ki so večkrat le naši biriči.) Torej, če je čisti donos 12 oralnega vinograda 35.000 Din, tedaj ti prinašajo 15% obresti, kar je za današnje gospodarske razmere precej. Potem se naše gorice dobro rentirajo, ako v sedmih letih krijejo svojo vrednost. Tako nam kažejo številke.

Viničarski stan izvira iz kmečkega rodu in doživljamo, da ga sedaj tudi njegovi lastni bratje-vinogradniki tako izmoghavajo kakor vsi drugi. Zato smo prisiljeni tudi napram tem dvigniti glas in reči: »Verno kmečko ljudstvo ne reci samo, ampak tudi izpolnjuj Gospodovo zapoved: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.«

Sedaj namreč tudi kmečki vinogradniki zahtevajo novi viničarski red, odnosno vsaj spremembo sedanjega in seveda takega, da bi imeli čim več dobička na račun dela svojih viničarjev.

Tako so razni vzroki oslabili strokovno gibanje; zraven tega pa vidimo posebno v Evropi nek zelo sumljiv protimarksističen tok. Mi krščanski strokovničarji, ki smo se javno prištevali k nasprotnikom tega socializma, ko je bil le-ta močan in ko je zahteval zase vso oblast, imamo pravico reči, da izvira današnji protimarksizem v veliki meri iz delavstvu sovražnega stališča. In s tem se ograža svobodno delavsko gibanje v svojem obstoju.

Zato opažamo nagnjenje komunistov in socialistov za sodelovanje. Ta socializem brez trdnih osnov je nevarnost za strokovno gibanje povsod. Prav tako veliko, če ne še večjo nevarnost pa predstavlja fašizem, ki s kladivom diktature udarja na nakovalo bede. Prinaša nam neko umetno enotnost naroda s stanovsko in strokovničarsko fasado, za katero se v najboljšem primeru le skriva državna uprava.

Bolj ko kdajkoli smo krščanski strokovničarji prepričani, da morejo strokovno gibanje pripeljati do cilja le večna načela, katera je prikazal svetu Kristus. Krščanski strokovničarji hočemo osamosvojitev delavskih slojev, hočemo zanje človeka dostojne življenjske razmere. Uverjeni pa smo tudi, da se more doseči ta cilj edinole, če ga zasledujejo delavci sami, s pomočjo organizacij, ki so si jih sami ustvarili.

»Krščanska strokovna internacionala«, Utrecht.

Ali so vam ti dobički premajhni? Zakaj pa potem silite tako, če je kje kak vinograd naprodaj, da vas pride v enem tednu dvajset vprašat, če bo res prodano in koliko stane? Zato, ker vidite sami, da se tukaj denar najbolj obrestuje. Potem še novi viničarski red zahtevate? Mi pa zahtevamo odločno le nov red, ki bi naj storil konec dose-danjemu izkoriščanju. Pravični družabni red, red prave krščanske pravičnosti, ne pa izmoghavanje in izkoriščanje, kakor se to danes tako pogosto dogaja z viničarskim proletariatom. Premislite, gospodje vinogradniki, in pogledajte samo v viničarska stanovanja in boste videli, kolika beda vlada pri večini viničarjev. Nimajo kruha, ne obleke, obuvala, ne soli, moke, petroleja, in skoraj ničesar, kar bi pri hiši nujno moralo biti. Na lastne oči sem videl solze očeta, ko ga je otrok prosil kruha, pa mu ga ni mogel dati.

Ne veste, kako se živi za 6 dinarjev dnevno. Pomislite, na to posebno večji vinogradniki, kateri imate vedno svoje »bankete«, popivanja in veseljačenja, pohajate v letovišča, in tam zapravljate težko zaslužen denar, žulje svojih viničarjev. Zeleli bi, da pridete enkrat k nam na letovišče ob času škropljenja. Dali vam bomo škroplnico na hrbet in nikoli ne bi viničarju plačali samo 6 Din, ako bi le enkrat okušali »sladkosti« viničarskega dela. Pa tudi se ne bi domislili na novi viničarski red v škodo viničarjev, ampak le v njegovo korist.

Oboroževanje: Anglija ima v tekočem proračunu za narodno obrambo 300.000.000 funtov šterlingov. (Funt je 250 Din.) — Italija bo v letošnjem letu zgradila 1500 novih najmodernejših aeroplanov.

2000 rudarjev je bilo na Poljskem teden dni v rovi. Sedaj so šli na delo. O njihovih zahtevah bo odločilo razsodišče.

Rusko-francoski sporazum je bil sprejet, v francoskem parlamentu s 354 proti 164 glasovom.

Vprašanje šolskih knjig

Slovenske kulturne in gospodarske ustanove se že dolgo borijo proti poskusu poenotenja in monopoliziranja šolskih knjig, ki ga namerava izvesti prosvetno ministrstvo.

Od monopolizacije bi imelo največjo škodo naše narodno gospodarstvo, predvsem tiskarska podjetja in knjigotrožci, poenotenje pa bi posebno škodovalo izobrazbi naše mladine in sploh narodni kulturi. Prosvetni minister je v zadnjem času izdal glede tega neko pojasnilo, po katerem moremo sklepati, da bomo imeli Slovenci poslej slovenske le slovnice in čitanke, dočim bodo vse ostale knjige le prevodi srbohrvatskih. Tako se bo n. pr. lahko zgodilo, da bodo učenci v naših šolah prav dobro poučeni n. pr. o Balkanu in tamošnjih krajih, ne bodo pa niti vedeli, kje je n. pr. Ljutomer

Krekova knjižnica

»Moja sestra, to je — to je — o Hartman, če ne bi bila moja sestra, bi rekel, da je gos, velika, patentirana, pilana gos za razstavo! Nogavice plesti! Za otroke zidarja Winklerja! Seveda, da bo rešen lopov vse skrbi za družino, da bo imel zadnjo paro za vašo strupeno čorbo. Moj Bog, ta Jerica! Zenske so vse brez razuma, Jerica pa — naj bo, nočem zmerjati, ker je moja sestra. Razum, pamet — niti sledu! Mačko ljubljanko hraniti, »Krščansko devišstvo« brati in za Winklerjeve otroke nogavice plesti, to je zanj, to je vse njeno človečanstvo.«

»Dobre namene ima, gospod doktor, ko daje vbogajme.«

»Dobre? Vbogajme dajati je neumnost, moj dragi! To bi že lahko uvideli! Brezplodna krparija! Kaj je pa pomagano kaki družini s tem, da dobi nove nogavice? Ali ne ostane tudi z novimi nogavicami v ubožstvu? Ne, moj ljubi, vbogajme je jalov izgovor, s tem si skušamo pomiriti vest, varamo sami sebe. Zdrave življenjske pogoje dati,

ustvariti razmere, da ne potrebuje nihče vbogajme, to je pravo! Na primer v našem slučaju tega človeka odvaditi pijančevanja.«

»Prav to je pa težava.«

»Res je, toda samo to se izplača delati, kar je težko. Glejte, nogavice zna plesti vsak, to ni nikako socialno skrbstvo. In kar dela naš deželni svetnik, da izdaja odredbe in ima na socialnih kongresih dolge govore, ali da pošilja težke članke v časopise — to je še manj vredno kakor plesti nogavice. To nima nikake druge koristi, kakor da dobi končno deželni svetnik »orla« četrte vrste. Ne, Hartmann, vsak mora poseči sam vmes, vsak v svojem področju. Kaj bi samo krpali, limali ali celo druge bodrili k lenobi in nemarnosti; ne, pota kažimo, temelje gradimo!«

(Iz knjige »Hagarin sin«, I. del, spisal Paul Keller. Knjiga je izšla v založbi »Krekove knjižnice« kot tretja izdaja za leto 1935.)

Bat'a in naše narodno gospodarstvo

26. februarja se je vršila v Belgradu anketa zaradi poslovanja Bat'e, katere so se udeležili zastopniki čevljarjev in industrije, raznih zadrug ter ministrstev, obenem z zastopnikom Bat'e. Predsedoval je trgovinski minister dr. Vrbanič.

Anketa je pokazala žalostno sliko o položaju naših čevljarjev, v katerega so zašli po krivdi Bat'e. Skoro uničen je obstoj 24.000 čevljarjev s 17.000 pomočniki, z družinami vred nad 100.000 ljudi. Bat'a ima delniško glavnico 40 milijonov din, od katere pripada našim državljanom samo 1 milijon, ves ostali kapital je inozemski. V Borovem izdelala Bat'a 20.000 parov čevljev na dan. Prav kakor je na Češko-slovaškem uničil vso domačo čevljarsko obrt in industrijo, grozi z uničenjem tudi jugoslovanski obrti in industriji. Zaradi tega pogubnega vpliva sta prepovedali Bat'i uvoz in delovanje Avstrija in Švica.

Cenenost Bat'inih izdelkov je dvomljiva. Izdelki domačih tovarn ali obrtnikov po isti ceni so dosti boljši. Na anketi je to dokazal J. Jakl iz Karlovca, ki je vzel za primer samo čevlje »Boston« za 124 din in »Bat'a« za 129 din.

Posebno poglavje je Bat'ova reklama. V oglasih neprestano poudarja, da služi narodu in da so odjemalci njegov gospodar ter da hoče vsakogar obuti za mal denar. Vse je preračunano samo na vtis v javnosti, dočim je resnična slika povsem drugačna.

ali kako drugo manjše slovensko mesto. Prav tako bo glede zgodovine in drugih ved.

Z narodnega in gospodarskega življenja moramo odklanjati tako monopolizacijo kakor unifikacijo učnih knjig. Ali bodo zmagale upravičene zahteve slovenskega naroda ali pa bo šlo po dosežanju poti dalje v škodo našega gospodarstva in naše slovenske kulture?

Anketa je dalje ugotovila, da predstavlja obratni kapital naših čevljarjev nad 170 milijonov din, kar je neprimerno več, kot je Bat'a investiral pri nas. Davkov so plačali čevljarji l. 1935. nad 15 milijonov din, mnogo več kot je pa plačal Bat'a za ves svoj ogromni promet. Posebno so čevljarji udarjeni z Bat'ovimi popravilnicami čevljev, ki predstavljajo direktno odjemanje kruha čevljarjem. Izdelovanje gumastih opank je zakonsko prepovedano, toda Bat'a se za to ne zmeni.

Bat'a je za priliko te ankete objavil v vseh časopisih kričeče reklame. Istočasno s poročili o anketi so časopisi prinesli v obliki člankov izjavo 25 poslancev in srbskih kmečkih zadrug o koristi Bat'ovega delovanja. Srce se jim topi od hvaležnosti za velikanske usluge Bat'e, ki je pripomogel, da srbski kmetje ne hodijo bos. Se bolj zanimiv pa je Bat'ov oglas, kjer dokazuje, da je akcija čevljarjev proti Bat'i izzvana in podpirana od usnjarske industrije.

Ta inserat so objavili z malimi izjemami skoraj vsi naši časopisi (med temi tudi »Delavska politika«, »Gorenjec«, zagrebške marksistične »Radniške Novine« itd.). Tako prodajajo naši listi obstoj celega čevljarskega stanu (nad

Zahvala

zavarovalnici »Karitas« za točno izplačilo posmrtnine po umrlem soprogu Ivanu Usar, ki ga je 1. marca t. l. povozil avto. Zavarovanje »Karitas« toplo priporočam.

Vič-Rožna dolina, dne 3. marca 1936.

Amalija Usar.

100.000 ljudi) in interese našega narodnega gospodarstva. Obenem pa se še na dolgo in široko razpisujejo o svoji vnetosti in skrbi za narodno blagostanje in pojo gniljive žalostinke o brezposelnosti in bedi med našim ljudstvom. In od vsega tega ima korist edinole inozemski velekapitalist Bat'a, trpe pa ogromno škodo naši obrtniki in naše narodno gospodarstvo.

Vsi poštene ljudi morajo poleg borbe proti Bat'i začeti tudi boj proti časopisom, ki podpirajo z reklamo njegovo delovanje.

† Franc Polajnar

Na Češnjici v Selški dolini je pretekli teden umrl žagar tov. France Polajnar. Pokojnik, ki je bil tudi izvoljeni član uprave občine Železniki, se je dolgo časa trudil za naš pokret v Selški dolini. Bil je eden najbolj zavednih naših pokretašev v dolini, le žal, da ni nikdar dobil potrebnega razumevanja pri delavstvu. Popolna neizobraženost delavstva za lastna delavska vprašanja mu je kalila veselje. Veliko je za svojo delavsko zavest pretrpel tudi od delodajalcev, ki so ga smatrali za »nepotrebnega hujšaka«. Revez je zadnja leta veliko trpel na žledoviti bolezni. Brezposelnost pa mu je muke še povečala, ker si ni mogel radi pomanjkanja ničesar privoščiti, kar bi kot bolnik nujno rabil. V veliki revščini in pomanjkanju ga je slednjič Bog rešil duševnih in telesnih muk in ga končno, čeprav še mladega, poklical k Sebi v kraljestvo večne Pravice in Ljubezni. Zapustil je ženo z več nedoraslimi otroki. Bog naj tolaži preostale, dobra srca naj jim priskočijo iz ljubezni na pomoč v težkih časih, njemu samemu pa naj obilo poplača ves njegov trud in idealizem za zmago pravice in resnice. — S. 2.

Vsak zaveden delavec in nameščeneec je po eg „Del. Pravice“ naročen tudi na kn i se naše „Krekove in jžnice“

J. Gostinčar:

Še nekaj iz naše zgodovine in nazorov

13. oktober 1895. leta je za vse slovenske delavske stanove v resnici zgodovinsko važen. Tega dne je bil upostavljen prvi slovenski socialni načrt slovenskih delavskih stanov. Ta načrt ali program je pravi kašipot kmetom, delavcem in obrtnikom, po katerem naj bi na temelju krščanskih načel pravičnosti skušali doseči blagostanje in srečo. V obrambo proti škodljivim gospodarskim mrčesom navaja ta načrt celo vrsto izdatnih sredstev, katerih naj bi se vsi delovni stanovi nesebično posluževali. Kot glavni vzrok gospodarskega nereda se navaja kapitalizem.

»Kapitalizem imenujemo sedanji gospodarski nered, po katerem denar gospoduje nad delom in človekom, ki dela. Omogočila ga je napačna svoboda, ki je odtrgala posameznika od skupnega namena, in postavila človeka proti človeku v boj na življenje in smrt. V tem boju mora podlehati slabejši in poštenejši (kmet, delavec in mali obrtnik), močnejši in hudobnejši (oderuh) pa zmagovali. Radi tega po tem neredu nujno propadajo delavski stanovi: kmetje, mali obrtniki in delavci, ki s svojim delom ohranjajo družbo in ustvarjajo vse njeno premoženje. Zato izjavljamo, da je naš socialni boj naperjen v prvi vrsti proti kapitalizmu, da nas je dolžna država v tem podpirati in zahtevamo:

a) Kovanje in izdavanje denarja in vrednostnih papirjev pripada javni družbi (državi) in ne zasebnikom in zasebnim družbam (bankam).

b) Nastaviti se mora najvišja obrestna mera (dandanes bi ne smela znašati nad 3%), ki velja za posameznike in družbe, in uvesti se morajo stroge denarne in telesne kazni proti oderuštvi.

c) Prometna sredstva: železnice in paroplovna podjetja se morajo odkupiti od zasebnih družb; upravljati jih mora država ali drugi avtonomni zastopi. Tudi vse zasebne zavarovalnice za življenje, proti nezgodam, proti toči, ognju itd., za živino, naj se prepovedo in dovolijo samo take, ki jih upravljajo avtonomni javni zastopi: država, dežele

in zakonite zadruge. Železniške vozne cene naj se potrebno uredi delavskim stanovom v korist; odpravijo naj se tako zvane diferencialne (razlikovalne) pogodbe in refakcije (popusti na vozninah). Carina naj se osnuje tako, da bo predvsem branila kmeta in malega obrtnika.

d) Delniške družbe, katerih delnice se ne glase na lastnikovo ime, se morajo popolnoma prepovedati; za druge pa se morajo uveljaviti točnejša zakonita določila, da se obvaruje družba kriz v slučaju denarnih polomov. (Današnji čas je čas proučavanja po vzorcih v tem oziru.)

e) Strogo se morajo prepovedati diferencialne (razlikovalne) igre in t. zv. termino (časno določene) kupčije na borzi. (Te vrste igre in kupčije, ki se največ vrše s kmetijskimi pridelki, so rakana posebno poljedelcem.)

f) Veliki obrt se mora zakonito organizirati in s sodelovanjem državnih in delavskih zastopnikov omejiti vsaka družbi pogubna konkurenca.

g) Premakljivi kapital naj se vobče mnogo bolj obdavči nego dosedaj. Skuša naj se dobiti natančen pregled prometa denarne trgovine kapitalističnih močitev in nastavi naj se jim stopnjujoči davek do 1/10 (devet desetih) njihovih čistih dohodkov. (S tem bi se mogli olajšati davki kmetu in obrtniku.)

h) Zahtevamo svobodo društev in shodov, in da se popolnoma varuje pravica združenja.

i) Zahtevamo, da se odpravi časniški kolek, ki obtežuje razvoj poštenega in poljudnega časopisa (tedaj se je plačevala časniška pristojbina od vsakega izvoda časopisa; to se je odpravilo), da se zabranjuje raznašanje in prodajanje knjig in časopisov (prosta kolportaza), torej tiskovno svobodo v pravem pomenu, in zato tudi zakonito varstvo proti priobčevanju napačnih poročil, proti napadom vere in pravosti, družine in osebne časti; končno stroga določila proti vsaki kakršnikoli pokvarjenosti.

j) Zahtevamo, da imajo vsi moški (škoda, da se tu ne imenujejo tudi ženske) državljani, ki imajo popolne državljanske pravice, od dovršenega 24. leta aktivno in od dovršenega 30. leta pasivno volilno pravico. (Tedaj je postal vsakdo po izvršitvi 24. leta zakonito polnoleten. Danes pa postane polnoleten z 21. letom.)

k) Zahtevamo, da se proglasi volivna pravica kot volivna dolžnost in da se sklenejo stroge zakonite določbe v obliki zapora, če jo kdo prestopi ali če se gode pri volitvah neredi.

l) Občna volivna pravica naj se raztegne na vsa postavodajna zastopstva in občinske odbore.

m) Zadržno življenje naj se razvija in pospešuje, da se doseže končni cilj naše preosnove v tem oziru, da bo namreč vse kreditno življenje in delovanje v rokah zakonitih zadrug in države.

S tem se bo tudi izpremenila državna finančna politika, ki sedaj vključuje ogromnim, čisto krivičnim razdeljenim davkom dela dolgoce in — jih ne plačuje, z neznosnimi obrestmi od teh dolgov pa služi velikemu kapitalu in s tem se tudi izpodbi drag militarizem.

V vseh označenih točkah odmeva navodilo za borbo proti več kot boljševiskemu kapitalizmu. To borbo danes vodi v svojih vrstah edino Jugoslovanska strokovna zveza. Vse drugo je zvodenelo. Edina organizacija, ki je bila v prvi vrsti namenjena kmečkemu ljudstvu, denarno zadrugištvu, je zašlo v kapitalistično-bankarske vode in se tam potopilo. Danes, ko kmečki stan potrebuje nujno pomoči, mu vse nekdanje cvetoče denarno zadrugištvu ne more pomagati. Vlagatelji isto tako ne dobe svojih vlog, zbog česar trpi kmet, obrtnik in delavec. Ker ni denarja, ni dela, ker ni dela, ni zasluzka in ker ni zasluzka, tudi kmet ne more prodati svojih pridelkov in se vsled tega nahaja v največjih težkočah. Skrajni čas je, da začne tudi kmet-sko ljudstvo razmišljati o svojem gospodarskem osamosvojenju in gospodarsko-kulturnem napredku.

Na kmetih je veliko uvidenih in poštenih krščanskih mož, ki bi mogli vzeti v roke pravo kršč. soc. kmečko organizacijo po vzorcu v našem listu navedenih točk iz preteklosti in po vzorcu krščanske soc. delavske organizacije. S tem bi stopili v borbo za svoje koristi in v borbo proti skupnemu uničevalcu blagostanja vsega delovnega ljudstva — kapitalizmu in njegovim izročkom.

Dolžnost kršč. soc. delavstva pa je, da povsod skušajo ojačati borbo proti zlu, zato naj pa stori, kar je mogoče, da tudi kmečki človek izve, da je kapitalizem njegov največji sovražnik, dobre organizacije pa edina obramba.